

קיימו וקבלו את הנהגות רבא דאמר רבא דאמר רבא
(לפי דברי רבא דאמר רבא)

קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל-זרעם ועל וקבלו
כל-הנלוים עליהם ולא יעבור להיות עשים את שני הימים האלה ככתבם
וכזמנם בכל-שנה ושנה:

אמר ל כ

1. תניא. רבי אליעזר אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה. שנאמר "ויאמר הקן בלבבו" רבי עקיבא אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה. שנאמר "ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה". רבי מאיר אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה. שנאמר "וינדע הדבר למרדכי". רבי יוסי בן דורמסקית אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה. שנאמר "ובבזה לא שלחו את ידם". אמר שמואל: אי הנאי התם הנה אמינא מלתא דעדיפא מכולהו. שנאמר "קיימו וקבלו" - קיימו למעלה מה שקיבלו למטה. אמר רבא: לכלהו אית להו פירקא, לבר מדשמואל דלית ליה פירקא. דרבי אליעזר - סבא הוא, דלא הנה איניש דחשיב למלקא בנותיה, והאי כי קא מפיש טובא נאמר - אדעתיה דנפשיה קאמר. דרבי עקיבא - דלקא ברכי א' אליעזר. דאמר: מלמד שקל אחד ואחד נדמחה לו באותו. והא דרבי מאיר - דלקא ברכי חייא בר אבא. דאמר: בגתן ותרש שני טרשיים היו. והא דרבי יוסי בן דורמסקית - דלקא פריסתקי שדור. דשמואל נדאי לית ליה פירקא. אמר רבינא: היינו דאמרי אינשי: טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני קרי. וב יוסף אמר, מהבא: וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים" רב נחמן בר יצחק אומר, מהבא: וזכרם לא יסוף מזרעם.

אמר ל כ

2. לכולהו איכא פירכא בר מדשמואל - וקשה: דלשמואל מי ליכא פירכא? דהא רבא גופיה הוא דאמר פרק "רבי עקיבא" (שבת פח, א) (מכאן מודעא רבה לאורייתא) שקבלו שניות בימי אחשורוש, אלמא דאיצטריך קרא לדרשא אחרינא: ויש לומר: דלא חשיב האי פירכא, דהא שפיר שמעינן מינה תרתוי. ולא דמי האי פירכא לשאר פירכות, דאינך, דסתר סברתם לגמרי.

ודב נחמן אמר מהכא וזכרם לא יסוף מזרעם - דברישא דקרא לא חזינן אלא היהודים שבאותו הדור.

אמר ל כ

3. תוס' ד"ה לכולהו וקשה דשמואל מי ליכא פירכא וכו'. נ"ב ושמעתי מכבר נשם הגר"א ז"ל ובעת ראיתי שנדפס כן נס' גאון יעקב על עירובין נשם הגאון מו"ה אריה לייב ז"ל אב"ד דק"ק גריסק שבי ליישב דהנה בקרא דקימו וקבלו יש קרי וכתיב דהקרי הוא וקבלו והכתיב הוא וקבלו וא"כ י"ל דהכא למד שמואל מהקרי דקימו למעלה מה שקבלו למטה והתם מפיק רבא מהכתיב דקימו השתא מה שקבלו משה רבינו מהכא נשנת הגי' דכתיב קימו וקבלו והתם מפיק מהקרי והתם מהכתיב ועפ"י קושיות התוס' לק"מ דפס"ח: [חשק שלמה]

5. בש"ס מגילה (ז'). דשמואל דייק דאסתר ברוח הקודש נאמרה קימו וקבלו קימו למעלה מה שקבלו למטה, ואמר רבא עלה דלית ליה פירכא, והקשו בתוס' דרבא גופי' הוא דאמר בש"ס שבת מהאי קרא הדר קבלוה בימי אחשורוש, ותירצו דהא לא חשוב פירכא דהא שפיר עמעינן מינה תרתוי. ונראה לפרש דהא דקימו למעלה נסתעף ממה דהדר קבלוה, שהי' כל כך מעומק הלב בשביל אהבת הנס עד שהגיעו יותר מהנשיקין של מ"ת. מחמת זה עצמו נתעלו מעלה מעלה עד דקימו למעלה מה שקבלו למטה:

אמר ל כ

אמר ל כ

4. בד"ה לכולהו איכא פירכא בר וקשה דהא רבא נופא הוא דאמר בפרק ר"ע רמכאן מודעא רבא בר עד סוף הדיבור. ולולי דבריהם היה נראה לי ליישב קושייתם בענין אחר דאדרבא למאי דדריש רבא גופא להאי קרא דקימו וקיבלו דהדר קיבלוהו בימי אחשורוש א"כ כ"ש דרשא דהדר דברה"ק נאמרה, דהא על כרחך עיקרא דמילתא דהאי אכתיב היכי ידעינן שכל אחד ואחד מכל ישראל שהיו מפורדים בק"י מדינתו ומנא ידעינן דלא הוי בהו חד שלא קיבל בלב שלם, דהא ככה"ג גופא יליף ר"ע דברוח הקודש נאמרה מקרא דויהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה ורבי יוסי מקרא דובכיה לא שלחו עינין פרשי' ... אלא על כרחך מדהעיד הכתוב שקימו וקיבלו בלב שלם שפיר שמעינן דברוח הקודש נאמרה, והיינו דאמר רבא דלשמואל לית ליה פירכא דמה נפשך ידעינן דברוח הקודש נאמרה אי משום דדרשינן מיניה קימו למעלה כדשמואל או משום דרשא גופא היינו משום דהדר קיבלוהו, כן נראה לי ודו"ק:

אמר ל כ

3. נהג לכאורה תמוה מה שלא אמר קיבל רק במשה. — אולם

אם אמנם מצד הגוף והיצוני אופן העמל על התורה ואופן העמל על חכמה אחרת, הם אחד. בכל זאת אחר העיון יש להבחין בקבלת הרב שביניהם. שהרי כל דורשי חכמה אלה הדורשים את החכמה עצמה, פרט לאלה שכל למודם בחכמה אינו אלא לאיזה תועלת

שימושית שהם אינם בכלל דורשי חכמה, — ונה עיקר המבוקש בזה היא ההתחכמות, ואם רואה שחסרים לו ידיעות וביקאות בהחכמה בזה היא אורחותיה הילך אצל חכמים לקבל מהם את ידיעתם והוא נעשה כלי לקבל מהם, והכל לשם זה כדי שיגיע לכלל מתחכם בחכמה זו, לא כן הנה אורחותיה של התורה הקדושה הנחונה לנו מסיני, שכל יסודה על הקבלה וכל תכליתה הוא שנגיע להיות מקבלים אותה וכל ההוכחה כשרוננו והמפתחות התחכמותינו בה הכל למען נהיי כלים מוכשרים לקבל. — באופן שבכל חכמה הקבלה היא אמצעי להתחכמות, ובתורה ההתחכמות היא אמצעי לקבלה...

4. מיום המידה על הדעה עד היום ואחרון צריכים לחיות מקבלים: "תלמיד חכם", ולא "חכם", ואין שום זמן בנרות לעיני זר. כל העמל והיגיעה התפתחות הכשרונות והרחבת ההתחכמות אינם אלא לצשות אותנו לכלים מוכשרים לקבל...

א. אורחותיה א. ג. ל.

6. משה. כאור שמש בגבורתה זורח לנו אוצר אורה, בקריאת שם גדול ונשגב זה.

הנה מוצאים בקרבנו אור וחיים של עולם מלא. המהותיות של משה, העצמיות הנשמית, מיוחדת ומרוכזת היא כאור העולם, אור חיים ותורת חיים, אהבת חסד ונבון עולמים. והשם הגדול הזה מוריד אותנו לעומק התיכון של כל-הקבל הייתה נשגב שבאורה האלוהית, שסגולה לה נשמת האדם, שכל היקום עזר ועוזר ליצירתה והופעתה. "וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון" (דברים לג. כא).

קבל. הגדולה העליונה של האדם, המתעלה מעל כל גדול ונשגב, היא ההסתגלות לשמע בקול ד', לקבל דבר ד', לא לחדש מעצמו, לא להעמיד חוון, לא להחזיק בעצמיותו הכחות המובלים אשר על פני האדמה, הוא בא אל העליונות הזאת. אשר סגולתו לה הענה ה"גדולה מכול" (יש"כ. ג. עד אשר הנבואה המצומצמת שלו, שהיא אור העולמים לעד, לא נתערבבה כל-דוהו מסחשך הגבלה אנושית ויצרית, כי-אם כולה היא דבר ד', לא שהשמה העליונה הזאת, נשמטו של הרועה האמון משה, נעשתה לכל-קבלה לקבל את האור העליון במלא זהו, בעוצם גבורתו הכולל הפארת, והיא תיקון יסוד השמיעה בכל העולמים, ובכל יצורים, "אזניים כרות

ל עולה וחסאה לא שאלת. אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב על"י" (תהלים מ. ז-ח).

תורה. הוראה יצאה לישראל, לא חוון-לב, לא תכונה של התיצרות חיונית, לא התרגשות נפשית, לא התורה של איזה מעמד או מעמדים נפשיים פריים על או כלליים, הראויים ליחיד או לציבור, לדור או לדורות, כי-אם הוראה, תורה המורה את המציאות, המורה את החיים, המורה את הנשמה, המורה את האיה, המורה את הפרט, המורה את הכלל, המורה את הדור, המורה את העולם, המורה דור דורים, המורה עולמי עולמים.

משה קבל תורה מסיני. אין שני מצד השם ית' בין שעת קבלת התורה לקודם לה ואחריה, כי כל השינויים הם רק מצד המקבלים, וכשנעשה משה רבנו ע"ה ראוי להיות המקבל התורה ועלה למדרגה זו קבל אותה, אמנם בני אדם מתפעלים בהשפעתם ע"כ אמר ומסרה וכו'.

א. אורחותיה א. ג. ל.